

HMS-HÅNDBOK

oljevern

HMS-HÅNDBOK

oljevern

KYSTVERKET

NOFO

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. FORORD	3
2. HMS-ARBEID VED AKUTT FORURENSING	4
2.1 AKTUELLE LOVER OG FORSKRIFTER	5
2.2 OPPLÆRING I HMS	6
3. ARBEID PÅ INNSATSOMRÅDET	7
3.1 ORGANISERING	7
3.2 TILRETTELEGGING AV FREMSKUTT DEPOT OG INNSATSOMRÅDET	7
3.3 ANSVAR FOR OPPFØLGING AV HMS-ARBEID I INNSATSOMRÅDE	10
3.4 SJEKKLISTE FØR ARBEID I INNSATSOMRÅDET	12
4. KJEMISK HELSEFARE.....	13
4.1 OLJENS/EMULSJONENS EGENSKAPER.....	13
4.2 EKSPONERING AV BLANT ANNET OLJERESTER OG OLJEDAMP.....	14
4.3 KJEMIKALIER OG SIKKERHETS DATABLAD	16
5. RISIKOVURDERING	18
5.1 SIKKER JOBB ANALYSE (SJA).....	20
5.2 SIKKERHETSORIENTERING.....	21
6. VERNETILTAK.....	22
7. ARBEID PÅ FARTØY/MINDRE BÅTER I KYSTNÆR BEREDSKAP.....	24
7.1 FARTØY	24
7.2 MINDRE BÅTER (INNLEIDE FARTØY).....	26

8. RAPPORTERING AV UØNSKEDE HENDELSER (RUH).....	28
8.1 RAPPORTERING	29
9. SAMBAND	32
10. BEREDSKAP I TILFELLE PERSONULYKKE ELLER -SKADE.....	33
10.1 VARSLING	33
10.2 PSYKOLOGISKE FORHOLD	34
10.3 SKADER/EKSPONERING UNDER OLJEVERNAKSJONER.....	34
10.4 FØRSTEHJELPSUTSTYR.....	35
10.5 FØRSTEHJELP	36
10.5.1 Tiltak ved eksponering	38
10.5.2 Tiltak ved større blødninger	38
10.5.3 Tiltak ved sirkulasjonssvikt	39
10.5.4 Tiltak ved brann.....	40
10.5.5 Tiltak ved nedkjøling	41
11. VEDLEGG	42

NØDNUMMER

110 BRANN
112 POLITI
113 AMBULANSE

1. FORORD

Vår målsetning er å gjennomføre all vår virksomhet på en sikker og forsvarlig måte uten skade på personell, miljø eller materielle verdier.

NOFO og Kystverket har utarbeidet denne "HMS-håndbok - oljevern" der målet er å informere alt innsatspersonell om helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid ved oljevernaksjoner. Håndboken er basert på erfaringer fra flere hendelser med akutt oljeforurensing og fra et stort antall øvelser, og er en del av "HMS-perm - Oljevern". Vi ber om at du studerer håndboken nøye og forholder deg aktivt til denne under oljevernaksjoner eller -øvelser.

Helse, miljø og sikkerhetsarbeid er en kontinuerlig prosess. HMS-håndboken vil derfor måtte oppdateres med jevne mellomrom, slik at den kan fungere etter hensikten. Dersom du har forslag til endringer, eller savner noe så hører vi gjerne fra deg. Send innspill til post@nofo.no og/eller hms@kystverket.no.

Med vennlig hilsen

Leif J. Kvamme
Administrerende direktør
NOFO

Johan Marius Ly
Beredskapsdirektør
Kystverket

2. HMS-ARBEID VED AKUTT FORURENSING

I forbindelse med en aksjon etableres det en aksjonsledelse med HMS-ansvar. Hovedbedriften, representert ved aksjonsledelsen, skal være kjent overfor samtlige arbeidstakere i aksjonen.

HMS skal være beskrevet i aksjonsordren for aksjonen.

Verneombudsordningen: etablering av vernetjeneste og verneombud gjøres lokalt, med utgangspunkt i aksjonens omfang.

Noen viktige stikkord for HMS-arbeidet er:

- Opplæring i grunnleggende prinsipper for HMS
- Innsats i samsvar med overordnede aksjonsmål
- Overholdelse av krav i lover, forskrifter og aksjonsspesifikke instruksjoner
- Risikokartlegging - vurdering av risiko - iverksetting av tiltak
- Rapportering av skader, tilløp til hendelser, farlige forhold og forslag til forbedring
- Kartlegging av helse- og miljøfarlige kjemikalier

- Tilgang på relevante sikkerhetsdatablader
- Anvendelse av nødvendig og tilstrekkelig verneutstyr
- God informasjonsflyt

2.1 Aktuelle lover og forskrifter

Aktuelle lover, forskrifter og aksjonsspesifikke instruksjoner skal være tilgjengelig for alle som deltar i aksjonen, som papirutgaver eller elektroniske dokumenter. I praksis skal disse dokumentene være tilgjengelig ved:

- Aksjonsledelsen (Kystverket, operatør, IUA)
- Fremskutte depoter eller samlingsplasser hvor personellet møter/spiser e.l.

De viktigste lovene er Arbeidsmiljøloven, Forurensningsloven og Skipsarbeidsloven, samt en rekke forskrifter relatert til disse tre. Mer informasjon om disse er beskrevet i HMS-permen del 1 og 2

Personellet som deltar i aksjonen skal bli gjort kjent med hvor dette er tilgjengelig.

2.2 Opplæring i HMS

Alle som skal delta i en aksjon skal ha opplæring i grunnleggende prinsipper for HMS. Som minimumskrav skal alle ha gjennomgått en innføring i HMS ved oljevernaksjoner basert på "HMS-perm – Oljevern".

Ingen skal settes til arbeid som de ikke har forutsetninger, kompetanse, personlig verneutstyr eller tilstrekkelig sikkert utstyr til å kunne gjennomføre på en sikker og forsvarlig måte.

3. ARBEID PÅ INNSATSOMRÅDET

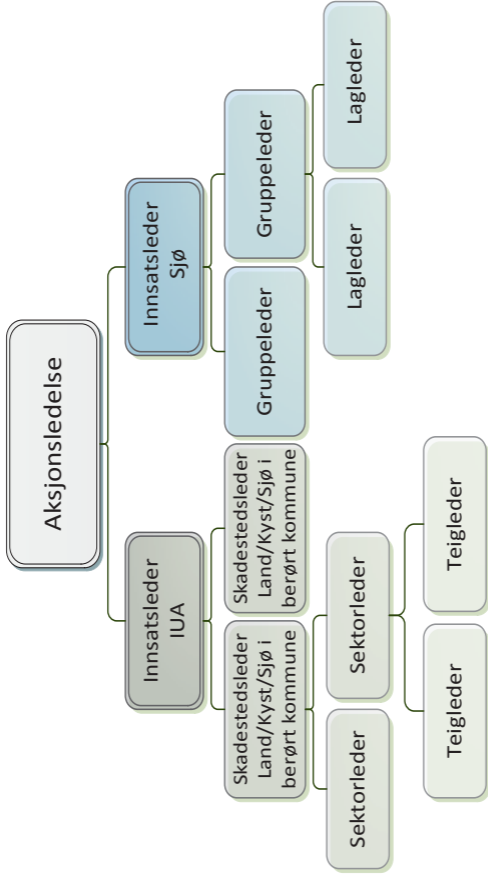
3.1 Organisering

Oljevernaksjoner vil normalt bli organisert som vist på figuren på neste side.

3.2 Tilrettelegging av fremskutt depot og innsatsområdet

Fremskutt depot vil kunne ivareta flere funksjoner i forbindelse med aksjoner i strandsonen. Det vil derfor være flere HMS-krav som må ivaretas.

- Det skal tilrettelegges for lokaler og areal som skal fungere som fremmøte-, forpleinings- og oppholdssted.
- Rensestasjon skal etableres
- Det skal opprettes mottak og håndtering av innsamlet forurenset masse
- Plan for avfallshåndtering skal lages
- For å hindre sekundærforurensning skal det være inndelt og merket områder for rene og skitne soner
- HMS-informasjon skal være tilgjengelig og synlig.
- Førstehjelpsutstyr og brannslukkingsapparat skal være lett tilgjengelig

Figur: organisering av en oljevernaksjon

På selve innsatsområdet må det vises aktsomhet:

- Risikovurdering og sikkerhetsorientering skal gjennomføres og dokumenteres. Innsatspersonellet skal delta i utarbeidelsen av risikovurdering og Sikker Jobb Analyse (SJA)
- Skjema for rapport over uønsket hendelse (RUH) /avviksrapportering skal være tilgjengelig
- Innsatsområdet skal deles inn i, og merkes med ren og skitten sone, og skal om nødvendig avsperras
- Forurenset masse skal håndteres iht. plan for avfallshåndtering

Et godt eksempel på ren og skitten sone for å unngå sekundærforurensning, bildet er tatt under "Full City aksjonen" i 2009.

3.3 Ansvar for oppfølging av HMS-arbeid i innsatsområde

I innsatsområdet tilligger ansvaret for oppfølging av det praktiske HMS-arbeidet hos:

- Innsatsleder
- Lagleder
- Den enkelte

Personer som har personellansvar i forbindelse med aksjonen skal sørge for at følgende oppgaver blir ivaretatt:

Ledelsesoppgaver:

- sørge for at alt personell er gitt opplæring i HMS
- sørge for tilgang på HMS-regelverk, HMS-håndbok og rapport for uønsket hendelse (RUH) for avviksrapportering
- sørge for at HMS-arbeid dokumenteres
- sørge for at verneombud er valgt (oppnevnt)
- oppfølging av aksjonens rapporteringssystemer
- utarbeide og/eller bidra ved gjennomføring av Sikker Jobb Analyse (SJA)
- sørge for at det er gjennomført en sikkerhetsorientering før/etter innsats

- at nødvendig og godkjent verneutstyr er tilgjengelig og brukes
- påse at innsatspersonellets ansettelsesforhold er i orden og at den enkelte har fylt ut skjema for egenerklæring

Den enkelte har selv ansvar for å:

- følge HMS-krav og arbeidsinstrukser
- bidra i gjennomføring av risikovurderinger og Sikker Jobb Analyse (SJA)
- ta vare på egen sikkerhet
- ta vare på kollegaer og gi beskjed dersom farlige situasjoner oppstår
- bruke foreskrevet verneutstyr
- motta - og om nødvendig - etterspør opplæring i HMS og bruk av utstyr
- sette seg inn i og bruke HMS-håndbok for oljevernaksjoner
- rapportere uønskede hendelser som skader, tilløp til hendelser og farlige forhold, samt forbedringsforslag på skjema for rapport om uønsket hendelse (RUH)

3.4 Sjekkliste før arbeid i innsatsområdet

Sentrale aktiviteter/utstyr for å ivareta HMS vil være:

- Risikovurderinger
- Sikker Jobb Analyse (SJA)
- Rapport om uønsket hendelse (RUH)
- Sikkerhetsorientering
- Personlig verneutstyr
- Sikkerhetsdatablad
- Samband
- Førstehjelpsutstyr
- Brannslukkingsapparat

Opptak av olje under oljevernaksjonen "Crete Cement"

4. KJEMISK HELSEFARE

4.1 Oljens/emulsjonens egenskaper

Det er viktig at oljen fra akutte utslipp analyseres så raskt som mulig. Frem til resultatene fra analysen foreligger skal man gå ut i fra at oljen kan ha giftige egenskaper.

Det er viktig å få svar på spørsmål som bl.a.:

- Hvilke skadelige stoffer består oljen av?
- Er anbefalt verneutstyr tilgjengelig?
- Er avgassing et problem?
- Hva skjer når oljen blir utsatt for ytre påvirkning som for eksempel varmt vann o.l.?

Analysene kan dreie seg om følgende:

Fysiske/kjemiske egenskaper:

Helsefare:

Miljø:

Ekspløsjonsfarlige områder er særlig relevant rundt utslippskilden. Personell som oppholder seg i slike områder må være spesielt oppmerksomme på dette. Når oljen har vært på havet noen timer er som regel faren for eksplosjon over.

4.2 Eksponering av blant annet oljerester og oljedamp

Alle stoffer kan gi skadelig virkning på kroppen dersom konsentrasjonen er stor nok. Enkelte stoffer gir skade selv i små mengder, såkalte giftstoffer. Risiko for skade er avhengig av eksponeringsvei, dose og varighet samt oljens egenskaper.

Eksponering for olje/kjemikalier kan skje gjennom hud, innånding og svelging. God hygiene er derfor særlig viktig for å unngå skader eller helseplager. Under aksjonen skal anbefalt verneutstyr brukes for å beskytte den enkelte mot skader eller mulige helseplager. En bør være oppmerksom på at tåke/damp/aerosoler kan føre til økt hudkontakt og inntak dersom ikke egnet verneutstyr benyttes. Det kan bli aktuelt å foreta eksponeringsmålinger for å kartlegge om det er behov for åndedrettsvern.

Symptomer ved hudkontakt

- Hudirritasjon
- Uttørking av huden
- Eksem
- Oljekviser

Symptomer ved innånding, svelging og kontakt med øyne

Akutte symptomer:

- Irritasjon i øye og luftveiene, hoste, tørr og vond nese, bevissthetstap
- Hodepine
- Svimmelhet, søvnighet, utmattelse, kvalme, nummenhet
- Ved svelging: Pusteproblemer og i verste fall død. 1 dl bensin = dødelig dose

Langtidseffekter

- Kan utvikle tungpust og videre sykdommer som lungefibrose og lungekreft
- Kjemisk lungebetennelse, særlig ved svelgning eller brekning
- Depresjon
- Blodfattighet
- Svekkelse av immunforsvaret
- Kan forårsake kreft, og mistenkes for å kunne skade forplantningsevnen

- Kan gi genetiske skader og forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering

Dersom noen av disse symptomene skulle inntreffe og vedvare, oppsøk lege og ta med sikkerhetsdatablad.

Langsiktige skadevirkninger kan i spesielle tilfeller være kreft. Oljens kreftfremkallende egenskaper er avhengig av innholdet av PAH, benzen og alkaner i gassform. Det er derfor svært viktig at oljen blir analysert så tidlig som mulig og at verneutstyr blir benyttet og skiftes ut med jevne mellomrom.

4.3 Kjemikalier og sikkerhetsdatablad

Sikkerhetsdatablad for alle kjemikalier som benyttes i aksjonen skal være tilgjengelig for alle som arbeider med kjemikaliene.

Kjemikalier for bruk i øvelser eller oljevernaksjoner skal være vurdert og godkjent i henhold til myndighetskrav.

Vurderinger av kjemikalier skal omfatte:

- Gradering av fare for skade på miljø
- Vurdering av arbeidsmiljø ved bruk og håndtering

Klar for transport i lettboat ifm. "Server-aksjonen" 2007

I sikkerhetsdatabladets pkt. 8 "*Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr*" gis en anbefaling om hvilken type personlig verneutstyr som bør brukes mht. ulike kjemikalier.

5. RISIKOVURDERING

Ingen skal utsettes for unødig risiko, personellsikkerhet kommer foran miljøhensyn i enhver situasjon.

Før operasjoner settes i gang skal risikoforhold knyttet til det forestående arbeidet identifiseres og vurderes. Innsatspersonellet ved det enkelte innsatsområdet skal involveres i utarbeidelsen av risikovurderingene. Risikoreducerende tiltak skal iverksettes dersom nødvendig, dvs. dersom risikonivået vurderes som uakseptabelt høyt.

En risikovurdering er en grundig gjennomgang av hva som kan forårsake skade/uhell på mennesker, skade på miljøet, eller skader på materiell/utstyr, slik at en kan vurdere om en har tatt tilstrekkelige forholdsregler eller om en bør gjøre mer for å forebygge. Arbeidsmiljøloven og skipssikkerhetsloven stiller krav til vurdering av risikoforhold i et innsatsområde. Det er et lederansvar å sørge for at risikovurderingen blir gjennomført. En risikovurdering behøver ikke å være komplisert.

Omfanget av en kartlegging vil variere med størrelsen på arbeidsplassen/innsatsområdet og hva slags arbeid som skal utføres.

Tre enkle spørsmål er kjernen i risikovurderingen:

1. Hva kan gå galt?
2. Hva kan vi gjøre for å hindre dette?
3. Hva kan vi gjøre for å redusere konsekvensene dersom det skjer?

Skjema for risikovurdering er vedlagt håndboken. Vi har i skjemaet fylt ut eksempler på faremomenter som kan være gjenstand for risikovurdering. Bruk den gjerne som utgangspunkt, men husk at dette ikke er en komplett liste. For hver enkelt arbeidsoperasjon vurder om det kan være andre faremomenter som skal risikovurderes. Skjema for risikoanalyse finnes også som vedlegg.

Under Godafoss aksjonen i 2011 var det kaldt og vanskelige forhold da dette skjedde vinterstid. Å gjennomføre en risikovurdering er viktig under slike forhold.

5.1 Sikker Jobb Analyse (SJA)

SJA er en systematisk og trinnvis gjennomgang av alle risikoelementer, i forkant av en konkret arbeidsoppgave eller operasjon, slik at tiltak kan iverksettes for å fjerne eller kontrollere de identifiserte risikoelementene.

Typiske faktorer som skal vektlegges i vurderingen av bruk av SJA er hvorvidt:

- arbeidet er beskrevet i prosedyrer eller rutiner eller krever avvik fra disse
- denne type arbeid har vært belastet med uønskede hendelser tidligere
- arbeidet er risikofyllt, komplekst eller involverer flere faggrupper/enheter
- det tas i bruk nytt utstyr eller metoder som ikke dekkes av prosedyrer eller rutiner
- personell som er involvert i arbeidet har erfaring med det aktuelle arbeidet eller ikke

Mer informasjon vedrørende bruk av SJA, sjekkliste og skjema finnes som vedlegg i "HMS-perm – Oljevern"

5.2 Sikkerhetsorientering

En sikkerhetsorientering skal gjennomføres før innsats. Dette skal dokumenteres og følges opp. Følgende punkter bør minimum inngå:

- Risikomomenter som er relevante for området og for planlagte arbeidsoppgaver
- Risikoreducerende tiltak, er/var det forsvarlig å utføre det planlagte arbeidet?
- Deltakerne gjøres kjent med utstyr og gjeldende prosedyrer
- Ved behov, gjennomføre en Sikker Jobb Analyse (SJA)
- Gjennomgå aktuelle innkomne rapporter om uønskede hendelser (RUH)

Etter at innsatsen er avsluttet gjennomføres en evaluering (debrief) som også inneholder HMS.

6. VERNETILTAK

Eksponering for olje/kjemikalier kan skje gjennom hud, innånding og svelging. God hygiene er derfor særlig viktig for å unngå helseskader.

Noen viktige forhåndsregler:

- unngå hudkontakt med olje og andre kjemikalier
- ved tilsøling bruk såpe, vann og rensekrem
- oljetilsølte klær skiftes
- rene hender ved spise/drikke

Under aksjonen skal alt personell benytte foreskrevet og godkjent verneutstyr som f.eks:

- Oljebestandig regntøy eller engangsdress
- Oljebestandige hansker med høye mansjetter
- Hjelm med hakestropp
- Oljebestandige vernestøvler
- Redningsutstyr av type flytedress eller flytevest med tilstrekkelig oppdrift
- Vernebriller/ansiktsskjerm (påbudt ombord NOFOs OR-fartøy, ellers brukes dette ved for

eksempel barking, vannspyling, arbeid med ukjent oljetype o.a.)

- Støvmaske /åndedrettsvern ved behov

Se sikkerhetsdatablad eller arbeidsspesifikasjon for det aktuelle utstyret/kjemikaliet som skal benyttes.

Vær oppmerksom på at noe verneutstyr har begrenset levetid, derfor må utstyret byttes ofte. Husk å sjekke utløpsdato på verneutstyret. Hansker som benyttes i olje er særlig utsatt og må følges spesielt nøye opp.

Under aksjonen skal det legges til rette for god personlig hygiene som for eksempel:

- Vaskestasjon eventuelt våtservietter
- Rent vann og såpe
- Krem for å beskytte hud mot olje/kjemikalier
- Speil
- Toalett

7. ARBEID PÅ FARTØY/MINDRE BÅTER I KYSTNÆR BEREDSKAP

7.1 Fartøy

For arbeid som utføres om bord på fartøy gjelder egne instruksjoner. Innsatspersonell til sjøs skal følge sikkerhetsinstruksjonen til fartøyet de jobber på.

Skipsføreren har ansvar for at sikkerheten om bord blir ivaretatt ved at arbeidet tilrettelegges på en hensiktsmessig måte.

Følgende forhåndsregler gjelder for arbeid om bord på fartøy:

- Før fartøyet går inn i et område med oljeutslipp skal det forsikre seg om at området ikke er eksplosjonsfarlig.
- Ved arbeid på dekk eller i MOB-båt (Mann-Over-Bord-båt), skal det brukes overlevings-/arbeidsdrakt m/ lys eller arbeids-/redningsvest m/lys i tillegg til øvrig nødvendig verneutstyr, se pkt. 6.
- Ved arbeid i MOB-båt i mørke eller dårlig sikt må det utvises spesiell aktsomhet
- Ved overføring av personell mellom større fartøy skal bruk av losleder begrenses til et

minimum. MOB-båt bør kunne heises opp ved skutesiden og sikres før entring. Ved bruk av losleider skal avgivende fartøy gjennomgå entringsrutiner, inklusiv signalgiving.

- Det skal være gode lysforhold under arbeid på dekk
- Utstyr til bruk under aksjonen, som oppbevares på dekk, skal være sikret
- Ved utsetting og inntak av lenser, skal spesiell oppmerksomhet rettes mot tauverk, trosser, wire o.l. som går over dekk. Minst mulig personell skal oppholde seg på dekk under slike operasjoner
- Det skal være forsvarlig opplegg for personlig vask og rent verneutstyr tilgjengelig der personell jobber med olje
- Det må etableres skille mellom forurenset og rent område for å unngå sekundære forurensninger (eks. vaskekontainer)
- Ved fare for ising; benytt brodder
- Sørge for at gassmålere finnes ombord og kjenne til bruken av disse
- Påse at utstyr som tas ombord er godkjent for bruk i eksplosjonsfarlig område dersom det skal brukes på dekk
- Det skal vies oppmerksomhet mot oljesøl, hydraulikkolje, snø/is o.l. med hensyn til fare for fallskader.

- Bruk egnet fottøy.
- Ha fokus på renhold og ta i bruk bark og oljeabsorberende matter etter behov

Kystverkets oljevernfarøy Oljevern 03 under "Crete Cement aksjonen" i 2008

7.2 Mindre båter (innleide fartøy)

Før arbeid igangsettes må rapporteringslinjer avklares og en risikovurdering foretas.

Risikovurderingen skal dokumenteres med skjema i plastlommen bak. Husk at alle uønskede hendelser samt forbedringsforslag skal innrapporteres med skjema for rapport om uønskede hendelser (RUH skjema).

- Husk årer, båtshake, dregg, tau, kniv, kompass og lys ombord
- Bruk alltid godkjent redningsvest, min. 150N oppdrift m/lys
- Vær godt og varmt kledd
- Husk hansker og hjelm med stropp
- VHF/UHF/ mobiltelefon – sjekk kommunikasjonsutstyr med nærmeste leder
- Alltid minimum 2 personer i hver båt
- Ikke overlast båten
- Ta hensyn til strøm, bølger og bølgehøyde
- Sjekk værmelding
- Vær oppmerksom på andre fartøys manøvrering og bevegelser
- Sjekk drivstoff
- Ta deg god tid
- Være obs på fare for ising
- Sørg for at gassmålere finnes ombord og kjenne til bruken av disse
- Påse at utstyr som tas ombord er godkjent for bruk i eksplosjonsfarlig område dersom det skal brukes på dekk

8. RAPPORTERING AV UØNSKEDE HENDELSER (RUH)

Hensikten med rapportering av uønskede hendelser og avvik er å forbedre sikkerheten, arbeidsforholdene og få erfaringsoverføring ved oljevernøvelser og aksjoner. Ved å etablere et system for registrering av uønskede hendelser kan en bedre overvåke sikkerheten og identifisere farlige forhold og farlige handlinger, for deretter å foreta nødvendige tiltak samt vurdere effekten av allerede igangsatte tiltak.

Følgende hendelser skal rapporteres:

- Personskade/død
- Næruhell/tilløp, hendelse som ikke har medført skade
- Brann
- Olje/gasslekkasje som ikke kommer fra selve kilden til oljevernaksjonen
- Utslipp av kjemikalier
- Materielle skader
- Tilløp til uønskede hendelser og farlige forhold
- Generelle forslag til forbedringer

Rapporten skal som et minimum inneholde følgende informasjon:

- Situasjonen på skadestedet når hendelsen inntraff
- Beskrivelse av hendelsesforløpet
- Beskrivelse av evt. person eller materiell skade
- Beskrivelse av den direkte årsak til hendelsen
- Tiltak iverksatt
- Hvem som er varslet (politi, Arbeidstilsynet, pårørende osv.)

Alle deltakende enheter skal rapportere HMS-status i sine rutinemessige rapporter.

8.1 Rapportering

Alle er ansvarlige for å rapportere til nærmeste overordnede dersom en har vært vitne til eller involvert i en uønsket hendelse, eller dersom en ser behov for forbedringer på arbeidsplassen.

- Leder skal sørge for at hendelsen blir undersøkt og rapportert på vedlagte rapport for uønskede hendelser, RUH-skjema, for avviksrapportering og forbedringsforslag. Dersom ansvarlig organisasjon (operatør, rederi, base/konsulent eller lignende) har eget formular med tilsvarende innhold, kan dette benyttes.

- Dersom personskader oppstår skal medisinsk personell kontaktes og eventuell førstehjelp utføres. Ved alvorlig personskade skal Arbeidstilsynets skjema og skjema til NAV benyttes, se vedlegg. Se for øvrig kapittel 10 Beredskapstiltak ved uhell.
- Dersom det er praktisk mulig skal utfylling av rapport og videre behandling skje omgående og senest etter endt arbeidsdag.
- Hovedbedriften skal sørge for at rapportene blir registrert i et avvikssystem/ kvalitetssikringssystem.
- Alle hendelser og forslag til forbedringer skal undersøkes/analyseres/vurderes av sikkerhetsansvarlig i interkommunale utvalg mot akutt forurensning, IUA-ledelse, den statlige aksjonsledelse, eventuelt av NOFO/operatørselskap. Ved hendelser der særskilte tiltak blir identifisert skal det klart fremgå hvem som skal sørge for videre tiltak og frist for gjennomføring.
- Aktuelle rapporter etter uønskede hendelser(RUH), skal presenteres på de daglige sikkerhetsorienteringene.

9. SAMBAND

Det skal foreligge en sambandsplan hos den ansvarlige aktør (interkommunale utvalg mot akutt forurensning (IUA) / operatørselskap / Kystverket). Sambandsutstyret skal være testet for bruk i det respektive området (dekning, senderstyrke osv.).

Nærmeste overordnede skal til enhver tid og fra alle steder kunne nås gjennom sambandet.

Det skal gis nødvendig opplæring i bruk av sambandsutstyr og -prosedyrer.

Husk radio- / sambandsjekk før arbeidet starter.

10. BEREDSKAP I TILFELLE PERSONULYKKE ELLER - SKADE

10.1 Varsling

Det skal foreligge en plan for beredskapstiltak ved uhell. Personskade med behov for medisinsk behandling skal varsles på følgende måte.

På land/i strandsone:

- direkte til 113 og deretter til innsatsleder
- innsatsleder varsler operasjonsledelsen og verifiserer at varsel er mottatt hos 113

På fartøy:

- i henhold til fartøyets beredskapsplan (større fartøy)
- direkte fra kaptein til hovedredningscentralen (HRS) og innsatsleder sjø (ILS)
- ILS varsler Operasjonsledelsen og verifiserer at HRS har mottatt varsel

Hovedbedriften er ansvarlig for å rapportere alvorlige skader på personell som deltar i oljevernaktivitet til aktuell myndighet.

10.2 Psykologiske forhold

I forbindelse med oljevernaksjoner etter skipsuhell kan det oppstå situasjoner hvor det samtidig pågår søk etter savnede personer. Det er viktig at innsatspersonellet blir informert om hva de kan møte og at de foreberedes på dette. Dersom personell kommer i slike situasjoner bør det iverksettes tiltak slik at de kan få profesjonell støtte.

Oljeverninnsats kan være fysisk krevende, men også psykisk belastende. Det bør derfor forberedes eventuell psykologstøtte gjennom bl.a. kommunale kriseteam. Disse kan bistå ved akutte hendelser, men også i forbindelse med videre oppfølging.

10.3 Skader/eksponering under oljevernaksjoner

Disse ulykkeshendelsene kan oppstå i forbindelse med oljevernarbeid:

- Forgiftning ved eksponering av blant annet oljerester og oljedamp
- Fall på sjøen som fører til drukning/nesten drukning
- Fall som fører til brudd eller forstuing
- Nedkjøling/forfrysning
- Brannskader
- Klemskader

Forbyggende tiltak bør iverksettes for å unngå slike hendelser. En beredskapsplan for håndtering av skadet person må lages.

10.4 Førstehjelpsutstyr

Grupper/lag skal utstyres med en førstehjelpsenheter som retter seg etter Arbeidstilsynets retningslinjer og eventuelt utført risikovurdering. Det skal finnes personell som er kompetent til å bruke utstyret.

Førstehjelpseneheten skal bl.a. inneholde:

- Øyeskyllevæske
- Sterile kompresser
- Plaster
- Heftplaster
- Gasbind
- Brannbandasjer /branngele
- Enkeltmanns-pakker/trykk-bandasje
- Desinfeksjonsmiddel
- Munn-til-munn-maske med enveisventil
- Saks som kan klippe opp klær
- Førstehjelpsfolder m.m.

10.5 Førstehjelp

De viktigste prinsippene ved førstehjelp

- Sikre skadestedet
- Få oversikt - prioriter
 - Sørg for frie luftveier
 - Eventuelt start hjerte-lunge-redning
 - Varsle 113
 - Stans større utvendige blødninger
 - Legg bevisstløse i stabilt sideleie
 - Hindre nedkjøling
 - Gi psykisk støtte

10.5.1 Hjerte lunge redning (HRL)

Plakaten er gjengitt med tillatelse fra NRR. Den er copyright-beskyttet, og kan derfor ikke kopieres videre. Vi henviser til www.nrr.org for mer informasjon. Se plakaten på neste side

BASAL HLR - VOKSNE

Tegn til liv? Kontroller bevissthet

Hvis pasienten reagerer:
Overvåk.
Skaff hjelp om nødvendig.

Rist forsiktig.
Rop høyt på hjelp.

Kontroller pust med åpen luftvei

Hvis pasienten puster normalt:
1. Kontroller pusten i 1 min.
2. Legg han på siden hvis han
fortsett puster normalt.
Ring 1-1-3.
Kontroller pusten hyppig.
Start HLR hvis han slutter
å puste normalt.

Åpne luftveien ved å bøye
hodet bakover og løfte
haka fram. Se, lytt og føl
etter pust i inntil 10 sek.

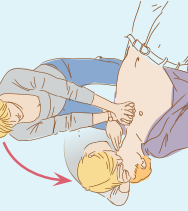
Skaff hjelp

Ring 1-1-3.
Få helst noen andre til å ringe.

Start HLR 30:2

Hvis du ikke vil gi innblåsninger
eller ikke får det til, gi i alle fall
brystkompresjoner rortidpende.

30 brystkompresjoner
Trykk 5-6 cm dypt
Frekvens 100/min.

2 innblåsninger
Blås bare til brystkassen
hever seg. Bruk 1 sekund
på hver enkelt innblåsning.
Fortsett med 30:2 runder til
- du får hjelp
- pasienten puster normalt
- du er nødt for å hvile.

10.5.2 Tiltak ved eksponering

- Fremkall ikke brekninger ved eksponering av petroleumsprodukter. Dette på grunn av fare for overføring av eventuelle giftstoffer til lungene, det anbefales å drikke noe som inneholder mye fett (eks.helmelk).
- Dersom en blir tilsølt av olje, bruk såpe, eventuelt rens krem, ikke white spirit e.l.
- Ring 113 eller kontakt lege umiddelbart dersom kraftige symptomer melder seg.

10.5.3 Tiltak ved større blødninger

Større og livstruende blødninger kan bringes under kontroll ved å benytte trykkbandasje med manuell kompresjon mot det bløende stedet. For å stoppe blødningen så snart som mulig, sørg for manuell kompresjon med fingre mot det bløende karet.

Pulsåreblødning:

- Kraftig blødning
- Blodet kommer støtvis

Synlige tegn på indre blødninger i bryst og mageregion:

Pasienten har vanskelig for å puste, har store smerter, er blek og kaldsvetter. Ring medisinsk nødtelefon **113**. Pasienten må snarest til lege/sykehus, og transporteres liggende flatt.

10.5.4 Tiltak ved sirkulasjonssvikt

Sirkulasjonssvikt er når blodgjennomstrømningen i kroppen ikke er tilstrekkelig til å dekke kroppens oksygenbehov. Ved et visst punkt kan sirkulasjonssvikten være livstruende. Ring medisinsk nødtelefon **113**

- Stans blødning. Legg pasienten flatt.
- Ved allergisk sjokk eller liknende, legg pasienten flatt med bena høyt.
- Dersom den skadde er bevisstløs skal han legges i stabilt sideleie
- Dekke til for å hindre varmetap/nedkjøling
- Berolige pasienten
- Ikke gi drikke
- Overvåk den skadde
- Hurtig transport til lege/sykehus

10.5.5 Tiltak ved brann

- Fjern forbrente klær fra huden raskt. Varme klær vil fortsette å skade vevet. **NB!** Dersom klærne sitter fast, skal de ikke rives av, men kjøles med vann slik de ligger på huden.
- Kjøøl ned det brannskadede området. Bruk rennende kjølig vann (ikke for kaldt og ikke lunkent, gjerne 15-20 °C)
- Ring medisinsk nødtelefon **113**
- Dekk med sterile bandasjer
- Fare for sirkulasjonssvikt: dersom et stort område av kroppen er forbrent bør du legge den skadde med bena høyt.

10.5.6 Tiltak ved nedkjøling

Forsøk å hindre ytterligere varmetap og start tiltak som øker kroppstemperaturen.

- Ta av våte klær og dekk huden med tørre klær eller tepper.
- Bring i ly for vind og nedbør, helst innendørs.
- Legg tepper eller noe isolerende både under og over den nedkjølte.
- Dersom den nedkjølte er våken, gi personen varm saft eller annen varm drikke.
- Dersom det ikke er noen frostskafer, og den nedkjølte er i stand til det, kan en forsøke å øke kroppstemperaturen med fysisk aktivitet (muskelbevegelser innendørs) Forsøk å hindre ytterligere varmetap, men ikke begynn aktiv oppvarming av bevisstløse, nedkjølte personer. Disse pasientene skal varmes opp forsiktig på sykehus.
- Transporten av bevisstløse, nedkjølte pasienter, må være så skånsom som mulig, og den nedkjølte skal ligge i sideleie hele tiden. Brå bevegelser kan utløse hjerterytmeforstyrrelser.
- Ved farlig eller livstruende tilstand: Ring **113** og sett i gang tiltak som hindrer ytterligere varmetap. Legg i stabilt sideleie.

11. VEDLEGG

- Skjema for rapportering av uønskede hendelser og/eller forbedringer (RUH)
- Sjekkliste -risikovurdering

RAPPORT - UØNSKET HENDELSE

Se kapittel 8.RAPPORTERING AV UØNSKEDE HENDELSR for informasjon om utfylling

Type uønsket hendelse

Tilstand

Tilløp

Skade

Forslag til forbedring

Tid og sted

Fartøy/ område:

Dato:

Tidspunkt:

Beskrivelse av hendelse

Årsak

Tiltak

Utfyllende informasjon

Signatur

Melder (frivillig)

Leder

RAPPORT - UØNSKET HENDELSE

Se kapittel 8.RAPPORTERING AV UØNSKEDE HENDELSR for informasjon om utfylling

Type uønsket hendelse

Tilstand

Tilløp

Skade

Forslag til forbedring

Tid og sted

Fartøy/ område:

Dato:

Tidspunkt:

Beskrivelse av hendelse

Årsak

Tiltak

Utfyllende informasjon

Signatur

Melder (frivillig)

Leder

RAPPORT - UØNSKET HENDELSE

Se kapittel 8.RAPPORTERING AV UØNSKEDE HENDELSR for informasjon om utfylling

Type uønsket hendelse

Tilstand

Tilløp

Skade

Forslag til forbedring

Tid og sted

Fartøy/ område:

Dato:

Tidspunkt:

Beskrivelse av hendelse

Årsak

Tiltak

Utfyllende informasjon

Signatur

Melder (frivillig)

Leder

Sjekkliste – sikkerhetsforberedelser (utføres av Innsatsleder, oljevernleder, lagleder)	Status	Kommentarer
Prosedyrer/sjekkliste for aktiviteten er kjent		Arbeidsprosedyrer og sjekkliste gjennomgått
Opplært personell (HMS, arbeidsutstyr)		Opplæring i bruk av utstyr, verneutstyr, HMS-rutiner og instruksjoner
Godkjent verneutstyr tilgjengelig og klar til bruk		
Arbeidsmetode, særlige forhold for bruk av tilleggsverneutstyr (eks. barkblåsing)		Bark – Bruk særskilt verneutstyr
Beredskapstiltak ved uhell/brann		Båt, lokal helsetjeneste, førstehjelpsutstyr, brannvern utstyr
Kjemikalier godkjent og merket. HMS Datablad lest og tilgjengelig		
Kontroll av løfteutstyr utført?		Sertifisert og godkjent.
Sambandsplan og sambandutstyr på plass?		VHF/UHF, mobil telefon, satellitt telefon
Er det foretatt risikovurderinger?		
Er det foretatt SJA?		
Har personell gjennomgått sikkerhetsorientering?		
Er førstehjelpsutstyr tilgjengelig?		
Bør område(r) sperres av?		

Hva er risikovurdering?

Ingen skal utsettes for unødige risiko, personellsikkerhet kommer foran miljøhensyn i enhver situasjon.

En risikovurdering/kartlegging er en grundig gjennomgang av hva som kan forårsake skade/uhell på mennesker, skade på miljøet eller skader på materiell/utstyr, slik at en kan vurdere om en har tatt tilstrekkelige forholdsregler eller om en bør gjøre mer for å forebygge.

Arbeidsmiljøloven krever at alle virksomheter skal kartlegge risikoen på arbeidsstedet. Det er arbeidsgiveren som har ansvaret for å gjennomføre kartleggingen.

En risikovurdering behøver ikke å være komplisert. Omfanget av en kartlegging vil variere med størrelsen på arbeidsplassen og hva slags arbeid man utfører.

Tre enkle spørsmål er kjernen i risikovurderingen:

Hva kan gå galt?

Hva kan vi gjøre for å hindre dette?

Hva kan vi gjøre for å redusere konsekvensene dersom det skjer?

Vi har i skjemaet fylt ut et eksempel på faremomenter som kan være gjenstand for risikovurdering. Bruk den gjerne som utgangspunkt for din egen risikovurdering, men husk at dette ikke er en komplett liste.

Sjekkliste – sikkerhetsforberedelser (utføres av Innsatsleder, oljevernleder, lagleder)	Status	Kommentarer
Prosedyrer/sjekkliste for aktiviteten er kjent		Arbeidsprosedyrer og sjekkliste gjennomgått
Opplært personell (HMS, arbeidsutstyr)		Opplæring i bruk av utstyr, verneutstyr, HMS-rutiner og instruksjoner
Godkjent verneutstyr tilgjengelig og klar til bruk		
Arbeidsmetode, særlige forhold for bruk av tilleggsverneutstyr (eks. barkblåsing)		Bark – Bruk særskilt verneutstyr
Beredskapstiltak ved uhell/brann		Båt, lokal helsetjeneste, førstehjelpsutstyr, brannvern utstyr
Kjemikalier godkjent og merket. HMS Datablad lest og tilgjengelig		
Kontroll av løfteutstyr utført?		Sertifisert og godkjent.
Sambandsplan og sambandutstyr på plass?		VHF/UHF, mobil telefon, satellitt telefon
Er det foretatt risikovurderinger?		
Er det foretatt SJA?		
Har personell gjennomgått sikkerhetsorientering?		
Er førstehjelpsutstyr tilgjengelig?		
Bør område(r) sperres av?		

Hva er risikovurdering?

Ingen skal utsettes for unødige risiko, personellsikkerhet kommer foran miljøhensyn i enhver situasjon.

En risikovurdering/kartlegging er en grundig gjennomgang av hva som kan forårsake skade/uhell på mennesker, skade på miljøet eller skader på materiell/utstyr, slik at en kan vurdere om en har tatt tilstrekkelige forholdsregler eller om en bør gjøre mer for å forebygge.

Arbeidsmiljøloven krever at alle virksomheter skal kartlegge risikoen på arbeidsstedet. Det er arbeidsgiveren som har ansvaret for å gjennomføre kartleggingen.

En risikovurdering behøver ikke å være komplisert. Omfanget av en kartlegging vil variere med størrelsen på arbeidsplassen og hva slags arbeid man utfører.

Tre enkle spørsmål er kjernen i risikovurderingen:

Hva kan gå galt?

Hva kan vi gjøre for å hindre dette?

Hva kan vi gjøre for å redusere konsekvensene dersom det skjer?

Vi har i skjemaet fylt ut et eksempel på faremomenter som kan være gjenstand for risikovurdering. Bruk den gjerne som utgangspunkt for din egen risikovurdering, men husk at dette ikke er en komplett liste.

Sjekkliste – sikkerhetsforberedelser (utføres av Innsatsleder, oljevernleder, lagleder)	Status	Kommentarer
Prosedyrer/sjekkliste for aktiviteten er kjent		Arbeidsprosedyrer og sjekkliste gjennomgått
Opplært personell (HMS, arbeidsutstyr)		Opplæring i bruk av utstyr, verneutstyr, HMS-rutiner og instruksjoner
Godkjent verneutstyr tilgjengelig og klar til bruk		
Arbeidsmetode, særlige forhold for bruk av tilleggsverneutstyr (eks. barkblåsing)		Bark – Bruk særskilt verneutstyr
Beredskapstiltak ved uhell/brann		Båt, lokal helsetjeneste, førstehjelpsutstyr, brannvern utstyr
Kjemikalier godkjent og merket. HMS Datablad lest og tilgjengelig		
Kontroll av løfteutstyr utført?		Sertifisert og godkjent.
Sambandsplan og sambandutstyr på plass?		VHF/UHF, mobil telefon, satellitt telefon
Er det foretatt risikovurderinger?		
Er det foretatt SJA?		
Har personell gjennomgått sikkerhetsorientering?		
Er førstehjelpsutstyr tilgjengelig?		
Bør område(r) sperres av?		

Hva er risikovurdering?

Ingen skal utsettes for unødige risiko, personellsikkerhet kommer foran miljøhensyn i enhver situasjon.

En risikovurdering/kartlegging er en grundig gjennomgang av hva som kan forårsake skade/uhell på mennesker, skade på miljøet eller skader på materiell/utstyr, slik at en kan vurdere om en har tatt tilstrekkelige forholdsregler eller om en bør gjøre mer for å forebygge.

Arbeidsmiljøloven krever at alle virksomheter skal kartlegge risikoen på arbeidsstedet. Det er arbeidsgiveren som har ansvaret for å gjennomføre kartleggingen.

En risikovurdering behøver ikke å være komplisert. Omfanget av en kartlegging vil variere med størrelsen på arbeidsplassen og hva slags arbeid man utfører.

Tre enkle spørsmål er kjernen i risikovurderingen:

Hva kan gå galt?

Hva kan vi gjøre for å hindre dette?

Hva kan vi gjøre for å redusere konsekvensene dersom det skjer?

Vi har i skjemaet fylt ut et eksempel på faremomenter som kan være gjenstand for risikovurdering. Bruk den gjerne som utgangspunkt for din egen risikovurdering, men husk at dette ikke er en komplett liste.

KYSTVERKET

NOFO